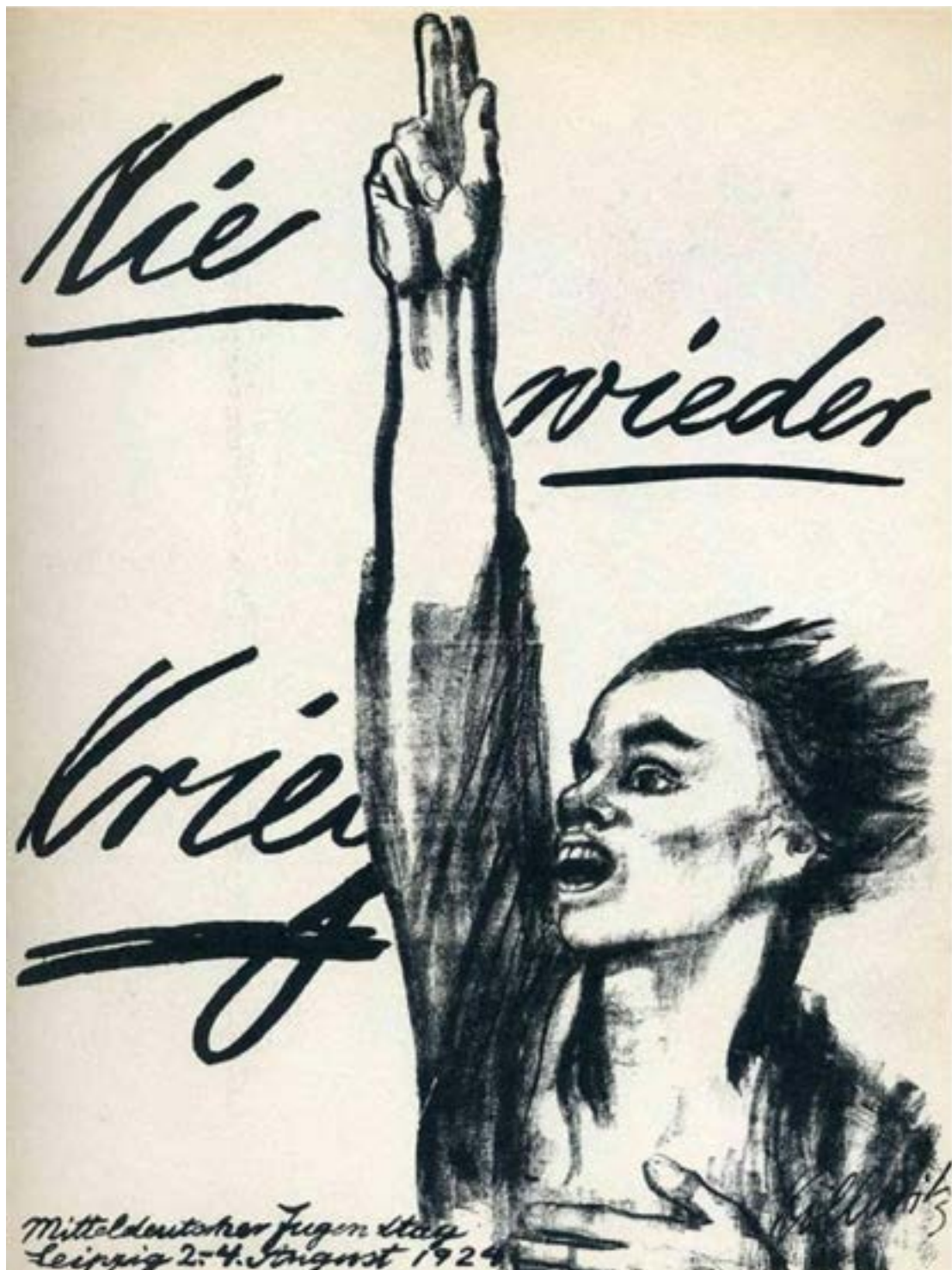

FRED OG FRIHET

nr. 4/2021 | Nyhetsbrev fra IKFF/WILPF Norge

«Fredspropaganda»!

Stavangeravdelingen står bak utstillingen «Fredspaganda», som ble vist første gang på et festseminar 8. desember på Sølvberget bibliotek og kulturhus i Stavanger sentrum. Den vises til 8. mars 2022. Planen er at den etterpå skal vises rundt om i landet der IKFF har lokalavdelinger. Dette er avdelingens største satsning i 2021.

Utstillingen "Fredspaganda" viser et utvalg plakater fra tidsperioden 1914 - 2021. Plakatene er utgitt av politiske partier, fredsbevegelsen og ulike typer organisasjoner. Mange lokale, nasjonale og internasjonale kunstnere har laget arbeider med fred som motiv, og generøst gitt tillatelse til at disse kan brukes fritt i fredsarbeid. Kunst er en viktig kraft i kampen mot krig og krigens ødeleggende konsekvenser for jorden og menneskene.

Vi håper utstillingen bidrar til å minne oss om at mange mennesker har lagt ned en stor arbeidsinnsats for fred og mot krig. Heldigvis er det mange som viderefører arbeidet og kjemper for fred og frihet. Det gir fremtidshåp i en dyster samtid preget av økende militæropprustning, klimakrise, økende antall flyktninger, sult og fattigdom. Men vi trenger flere mennesker som ønsker Fred på Jorden og Fred med Jorden. Meld deg til tjeneste som

fredsarbeider og delta i samarbeidet om å skape en varig fred på Jorden.

Denne utstillingen er også et bidrag til feiringen av Christian Lous Lange, den første norske borger som ble tildelt Nobels Fredspris, i 1921.

Utstillingen er laget av Stavanger avdelingen av International kvinnelige for fred og frihet (IKFF) i samarbeid med Sølvberget bibliotek og kulturhus.

På festseminarets program står også foredrag om Christian Lous Lange, foredrag av ICAN- leder Tuva Krogh Widskjold om atomvåpensaken, fredsaktivisme og farene ved å bygge samfunn på trusler heller enn forståelse. Diktopplesning ved fribyforfatter Selma Yonus og Sølvbergets Grethe Mo. Foredrag/samtale med ICORN om årets fredspris. (ICORN er organisasjonen for fribyer og er forkortelse for International Cities Of Refuge Network.)

«Aldri mer krig!» Kjent plakat/ litografi fra 1924 som spilte en viktig rolle i antimilitaristiske kampanjer, utstillinger og publikasjoner, både i Tyskland og internasjonalt. Käthe Kollwitz var aktivt medlem i WILPF/IKFF.

LEDER

Et framoverskuende tilbakeblikk!

2021 har vært et begivenhetsrikt og arbeidsintensivt år for fredsbevegelsen både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

22. januar trådte FNs atomvåpenforbud i kraft, og atomvåpen ble forbudt etter internasjonal lov. Det er en stor seier for alle som ønsker en verden fri for atomvåpen. Dette var det grunn til å feire! Men vår største lokalavis omtalte overhodet ikke denne verdensbegivenheten. Vi forsøkte selvsagt. Men nei, her fikk vi ikke innpass! Et verdensomspennende forbud mot atomvåpen vurderes ikke som viktig nok! Fredsbevegelsen må konfrontere media med at de sjelden bringer nyheter og spørsmål knyttet til krig og fred. De bør spørre om årsaken og kreve at avisen gir plass til informasjon og debatt.

Det er en stor skuffelse at Norge verken har signert eller ratifisert atomvåpenforbudet. På stands og i møter får vi stadig bekreftet at såkalte «vanlige folk» er svært overrasket og skamfulle over det standpunktet norske myndigheter har til atomvåpenforbudet.

Før stortingsvalget 2021 gjennomførte IKFF en kartlegging av partienes standpunkt til viktige freds- og sikkerhetsspørsmål. Fredsbarometeret vi fikk fram, viser at SV, Venstre, KrF, Rødt og SP støtter FNs atomvåpenforbud. Dette resultatet kan brukes som utgangspunkt for vårt videre arbeid for å sikre at norsk støtte blir en realitet i 2022. Fredsbarometeret viser også

at Høyre, SP, AP og FrP ønsker at militære miljøutslipp fortsatt skal unntas fra de nasjonale klimaregnskapene, slik det har vært fra 1997.

Det er meningsløst at militære utslipp skal holdes utenfor miljøregnskapet! Alle sektorer og alle innbyggere må bidra til utslippsreduksjoner. Likevel tier våre myndigheter om den store elefanten i rommet - krigføring, militær virksomhet og våpenindustri! Dette skaper mistillit og et dårlig grunnlag for felles miljøetsatsing. Krig knyttet til klimaspørsmål ble heller ikke behandlet i Glasgow. Men demonstrasjonene utenfor forhandlingsrommet viste tydelig at vanlige folk var svært opptatt av sammenhengen mellom krig og klima. Det gir håp!

Den nye baseavtalen mellom USA og Norge, er et annet brennaktuelt tema. Den skal behandles i Stortinget våren 2022 og er ute på høring fram til 8. desember. Fredsbevegelsen og andre gode krefter har mobilisert for at Støre-regjeringen og høstens nye stortingsflertall ikke skal godkjenne Solberg-regjeringens forslag til avtaletekst og lovendringer. Avtalen er et åpenbart brudd på tidligere norsk basepolitikk. Den vil ikke gjøre oss tryggere, men tvert imot mer sårbare for krig og krigens ødeleggelser. Fredsbevegelsens mobilisering har som mål at baseavtalen skrotes. Vi ønsker å minske faren for at Norge blir en krigsskueplass, og i stedet bygge en tryggere og bedre framtid!

Hilde Solberg
Leder av IKFF Stavangeravdelingen

NABOER SOM VENNER – IKKE FIENDER

Svaret er dialog - ikke våpen

Nordisk-russisk fredsseminar i Oslo 12.-14. november 2021

Av Elin Fossen

Et inspirerende og fruktbart seminar/webinar ble arrangert i Oslo 12.-14. november 2021. Seminaret hadde til sammen rundt 80 deltakere og foredragsholdere; 50 i Oslo og 30 online, som kom fra Danmark, Finland, Grønland, Island, Norge, Russland, Sverige og Åland. Seminaret ble arrangert av de tre norske fredsorganisasjonene Norges Fredslag, Bestemødre for fred og 3Kvinneligaen for fred og frihet. I tillegg bidro en planleggingsgruppe med deltakere fra både Russland og nordiske land, til planlegging og gjennomføring av seminaret. Målet med seminaret var å utdype det overordnede temaet "Naboer som venner - ikke fiender" gjennom å styrke kontakten og samarbeidet mellom nordiske og russiske fredsorganisasjoner og aktivister.

I løpet av tre dager ble det holdt innledninger med etterfølgende diskusjoner, over følgende temaer: trygg lagring av atomavfall, nytenkning rundt sikkerhet og strategier for fred, demilitarisering av Østersjøen, spesifikke utfordringer i Arktis og hvordan Nordisk råd og Russland kan samarbeide for å fremme fred.

Militærmakt er ikke løsningen på dagens utfordringer

De fleste store verdensledere fortsetter å handle som om militærmakt er svaret på dagens utfordringer og ser ut til å følge det gamle romerske mottoet: «Vil du ha fred, må du forberede deg på krig». Denne tankegangen er farlig og foreldet. Det er nettopp en slik tankegang som i dag er rådende i nordområdene og ikke minst i Baltikum. Norge inviterer NATO og spesielt USA, til å styrke og ruste opp forsvaret av landet. Russland som i utgangspunktet er svært skeptiske og mistenksomme til NATO-utvidelser østover, svarer med opprustning og stadige militærøvelser tett på Norge. Russland handler her ut fra sin forståelseshorisont, slik Norge handler ut fra sin.

Nødvendige fredssamtaler

Nyheter om flere amerikanske soldater på norsk jord og ikke minst om etablering av nye amerikanske baser i Norge, har raskt blitt fulgt av russiske investeringer i nye og mer effektive våpen, og at den russiske Nordflåten øver lengre sør i Barentshavet, det vil si nærmere Norge. Det vi her er vitne til er en kraftig opprustning på begge sider, og dermed økt spenning med større fare for konfrontasjon. Begge parter forklarer opprustningen som helt nødvendig for å kunne opprettholde evnen til å avskrekke fienden. Ola Tunander snakket i sitt innlegg om at vi lever i en tid der det er slutt på fredssamtaler. Det er ikke lenger fokus på det å snakke sammen, der

målet er å komme fram til en felles forståelse av viktigheten av å ruste ned. Media er også mindre kritiske enn før når det gjelder myndighetenes framstilling av saken. Premissene til makthaverne blir oftere enn før framstilt som udiskutable, og det er vanskelig å komme med kritiske innspill til det som skjer. Dette begrenser den politiske diskusjonen og ikke minst mangfoldet av synspunkter på hva som er en klok forsvars- og sikkerhetspolitikk. Denne økte spenningen fører til enorm ressursbruk og ikke minst økt forurensning av vann og jord.

Amerikanske baser på norsk jord

Et annet eksempel på at norske myndigheter i større grad tenker konfrontasjon enn dialog og beroligelse av motparten, er den norske basepolitikken av i dag. Norske myndigheter vil avgi betydelige baseområder til det amerikanske forsvaret. Dette er et brudd med norsk basepolitikk, som siden 1949 har slått fast at det ikke skal åpnes baser for fremmede styrker i Norge. Allikevel hevder myndighetene at basepolitikken ligger fast. Dette er en urimelig påstand, som er lite troverdig og som bare bidrar til å øke mistilliten hos den russiske motparten. Dette er det motsatte av åpenhet og dialog, som bidrar til usikkerhet og mottiltak hos den andre parten.

Kan Nordisk Råd spille en fredsrolle?

Vi opplever økt spenning og militær aktivitet både i Arktis og i Østersjøområdet. Begrunnelsen til NATO for å øke sitt militære nærvær i Østersjøområdet er å kunne komme de baltiske landene til unnsetning. Dette viser hvor viktig det er å tenke nytt rundt sikkerhet og strategier for fred. Vi må ta tak i de grunnleggende årsakene til konflikter, ikke bare symptomene, og diskutere hvordan man kan fremme fred, nedrustning og et sunt miljø. Å fortsette med løsningsorienterte dialoger de nordiske landene imellom er et must.

Fredsorganisasjonene i de nordiske landene oppfordrer Nordisk Råd til å ta en mer aktiv del i arbeidet for fred og rettferdighet i Østersjøregionen og i Arktis. For eksempel kan Nordisk Råd foreslå å etablere en underkomité for fred, nedrustning og menneskelig sikkerhet. I denne sammenheng var møtet på søndag med representanter fra Nordisk Råd, nyvalgt leder Erkki Tuomioja fra Finland og Christian Juhl fra Danmark, svært viktig. Begge ga uttrykk for at Nordisk Råd bør engasjere seg mer i fredsspørsmål og samarbeide nærmere med fredsbevegelsen og også andre sivilsamfunnsorganisasjoner.

Nordisk fredsallianse

Seminaret viste stor interesse for å etablere en nordisk fredsallianse; et nettverk av nordiske fredsorganisasjoner. Målsettingen vil være å styrke fredsbevegelsen og våre muligheter til påvirkning – både i forhold til nasjonale myndigheter og internasjonale organer som Nordisk Råd, Arktisk Råd og Barentsrådet. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe med to personer fra hvert av de nordiske

landene. Arbeidsgruppen vil komme med et forslag til plattform og til hvilke organisasjoner som skal inviteres, i løpet av de neste månedene. Dette vil være et viktig bidrag til å styrke vennskapet og samarbeidet mellom folkene i den nordiske regionen. Slike samarbeid er i det hele tatt viktig for å redusere fiendebildet som har lett

for å bli skapt på hver side i en konfliktsituasjon. Det ble også understreket at fred er nært knyttet til både miljø og klima – og til immigrasjon og flyktninger, og at dette tverrgående perspektivet må inkluderes både i plattformen og i de organisasjonene som skal inviteres.

MILITÆRE CO2 UTSLIPP MÅ INN I KLIMAFORHANDLINGENE!

Av Åse Møller-Hansen

Klimatoppmøtet er over for denne gang, men kampen fortsetter. I løpet av høsten skrev 400 freds- og miljøorganisasjoner og 28 000 enkeltpersoner under et felles opprop om å inkludere militære utslipp i klimaforhandlingene. IKFF her hjemme var blant underskriverne.

Militære utslipp til luft, vann og jord har lenge vært viktige tema for WILPF, og WILPFs Environmental working group (EWG) hadde representanter til stede i Glasgow, blant annet fra Sverige, England, Canada og Tyskland.

Andre fredsgrupper var også sterkt til stede, og antikrigsparaplyen Stop the War Coalition skrev at det var bra at temået krig og militarisme for første gang var sterkt omtalt i protestene og diskusjonene utenfor COP-konferansen.

Tidligere i november arrangerte EWG et åpent webinar: Feminist resistance: Militarism and climate change hvor Margrethe Tingstad var hovedinnleder. Opptak av møtet er verd å se, og finnes på IKFF sin hjemmeside. <https://www.ikff.no/bli-med-pa-webinar-om-militarisme-og-klimaendringer-6-nov/>

IKFF fikk også inn et debattinnlegg i Klassekampen i forbindelse med COP26: Hva med klimaverstingen? <https://www.ikff.no/ikff-i-mediene>.

Bilde fra COP26, tatt fra Stop the War Coalition.

Militære klimagassutslipp er unntatt

Det var under Kyoto toppmøtet i 1997 at USA sørget for at militære klimagassutslipp ble unntatt fra klimaforhandlingene, og den amerikanske forhandlingslederen oppsummerte det slik: «Vi jobbet hardt sammen med forsvarsdepartementet og militæret både før og under Kyoto for å beskytte USAs unike posisjon som verdens eneste supermakt med globalt militært ansvar. Vi oppnådde alt vi planla som nødvendig for å beskytte militære operasjoner og vår nasjonale sikkerhet.» Unntaket for militæret ble gjeldende for alle land, og tradisjonen har fortsatt.

Men krig og militarisme har enorme klimagassutslipp. FN har for lengst slått alarm om Jordens tilstand. Likevel er det fritt fram for militærmaktene, med økt fiendskap og nye våpenkappløp. Globale militærutgifter økte med 2,6 % i 2020 til nesten 2000 milliarder dollar, til tross for et fall i globalt BNP på 4,4 % på grunn av COVID 19. Økningene i militærutgifter gjenspeiles av økte klimautslipp. Brown University i USA skriver at det amerikanske forsvaret i snitt slapp ut 70 millioner tonn CO2 årlig mellom 2001 og 2018. Til sammenligning var Norges totale klimautslipp i 2020 på 50 millioner tonn.

Hvor stort er egentlig det globale militære fotavtrykket? Ingen vet. I tillegg til Pentagons 70 millioner tonn kommer alle andre lands militære CO2-utslipp, pluss den kraftkrevende krigsindustrien og utslipp fra utvinning av mineraler og metaller som skal bli til alt fra ammunisjon til krigsmaskiner. 71 prosent av verdens stål produseres med kullkraft. Avskoging og ødeleggelse av natur som naturlig ville tatt opp CO2 kommer i tillegg, fra åpning av nye gruver, nye baser, krigsøvelser, infrastruktur og krig. Det eneste vi kan si med all sikkerhet er at dagens militære virksomhet forsterker og fremskynder alle de krisene menneskeheten nå står overfor.

Tiden renner ut

Den progressive amerikanske journalisten fra Empire files, Abby Martin var kanskje den som best klarte å stikke hull på byllen. På en viktig pressekonferanse konfronterte hun flere høytstående amerikanske delegater: «Det er flott å høre hva enkelte (US) stater gjør for å bekjempe klimaendringer, men USA er et globalt imperium. Alle statene har store militærbaser. Hvorfor er det akseptabelt at USAs militære klimagassutslipp, som er verdens største, er unntatt fra klimaforhandlingene? USA er en av de største forurenserne i verden og en av

de største bidragsyterne til klimakrisen».

Her kan det tilføyes et punkt fra det felles oppropet: Klimagassutslipp fra et lands oversjøiske militærbaser må rapporteres fullstendig og belastes dette landet, og ikke landet der basen er lokalisert. Dette var et klart spark til den største klimasynderen av alle, som i dag har rundt 800 militærbaser rundt i verden, og som er ute etter fire nye baser i Norge, på Sola, Rygge, Evenes og Ramsund.

Tiden renner ut, og vi har åtte år på oss for å nå klimamålet om å begrense den globale oppvarmingen til

1,5 grader. Det er livsnødvendig å få de militære utslippene under politisk debatt og inn i klimaforhandlingene. Selv om det ikke ble gjennomslag denne gangen, er kampen intensivert og bedre organisert enn noensinne. Som Greta Thunberg sa: COP 26 er over Det virkelige arbeidet fortsetter utenfor disse hallene. Og vi vil aldri noensinne gi opp!

Les mer på: <https://www.stopwar.org.uk/article/warwarming-why-the-omission-of-emissions-is-causing-outrage-at-cop26/>

NYTT FRA IKFF OG LOKALLAGENE

BEKJEMPELSE AV VOLD MOT KVINNER

Valbergtårnet med oransje lyssetting.
Foto: Maria Holmefjord

25. november er FN sin internasjonale dag til bekjempelse av vold mot kvinner. IKFFs Stavangeravdeling har i mange år samarbeidet bredt om markering av dagen. Det var en større markering i Stavanger sentrum. Mange partier og grupper deltok: Stavanger Soroptimister, Kvinnegruppa Ottar, Stavanger Høyre, Stavanger Venstre, Rogaland Venstrekvinnelag,

november t.o.m. 10. desember. Stavanger kommune har gitt tillatelse og bevilget penger til å lyssette Valbergtårnet og Vålandtårnet.

Fortellerteateret viste forestillingen «Valgt det» på to folkehøgskoler og en åpen forestilling i Stavanger. Forestillingen tar opp menneskehandel som også foregår utenfor vår egen stuedør. Lærere melder blant annet om elever som bytter til seg røyk og alkohol mot sex. Forestillingen har en informativ hjemmeside. Valgtdet.no.

Nasjonal og verdensomspennende kampanje

Disse arrangementene er et ledd i den årlige nasjonale og internasjonale kampanjen Vold mot kvinner i perioden 25. november til 10. desember, og ble kalt for 16 dagers-kampanjen. Årets tema for kampanjen er Femicid – drap på kvinner. WILPF er aktiv deltaker i den årlige kampanjen.

Rødt Stavanger, Stavanger Arbeiderparti, AUF, Stavanger SV, Rød Ungdom, Afghan Youth Stavanger, Unge Høyre, JURK, LO og IKFF Stavanger.

Nytt av året er samarbeidet med Soroptimistene og sammen har vi fått til to nye tiltak:

I årets markering brukte vi oransje lys for å synliggjøre bekjempelse av vold mot kvinner i perioden 25.

Norges kvinnelobby hadde ansvar for en markering foran Stortinget den 25. november. Kampen mot vold mot kvinner i Latin Amerika var tema for møter på Litteraturhuset i Fredrikstad 1. desember og Kulturhuset i Oslo 6. desember. På møtene ble bøkene Døde jenter av Selva Almada, utgitt på Camino forlag, og Kvinnesnes fred i Colombia av Britt Schumann, utgitt på Orkana forlag, presentert.

«VALGT DET ... ?»

En kritikerrost forestilling om menneskehandel

Av Eli Hammer, IKFF avdeling Innlandet

Sammen med lokallagene i Union Soroptimistene/ Hamar soroptimistklubb, og Norske Kvinners Sanitetsforening/Hamar sanitetsforening gjennomførte IKFF Innlandet nylig fortellerforestillingen «Valgt det ... ? – en forestilling om menneskehandel – med fokus på trafficking. Arrangementet er en del av FNs Internasjonale kampanje for avskaffelse av vold mot kvinner.

Ifølge FN er menneskehandel verdens nest største illegale økonomi, kun forbigått av våpenhandel. Kvinner

og barn er mest utsatt i et marked styrt av tilbud og etterspørsel. Og det drives menneskehandel i Norge i dag!

Skuespillerne Beathe Frostad og Per Jostein Aarsand spør: «Hva er et fritt valg?» De har satt sammen en kritikerrost forestilling, som bygger på intervjuer, rettsprotokoller, samtaler med bl.a. politiet, krisesentre, advokater og – ikke minst – ofre for menneskehandel i Norge. Det er en sterk og gripende forestilling om en virkelighet med fattigdom, trusler, overgrep og lengsler om et bedre liv. Personlige historier veves sammen med harde fakta til en forestilling som skaper debatt samtidig som den gir ofrene for menneskehandel et ansikt.

Våre lokallag ønsket å bidra til å løfte fram og sette søkelys på en så alvorlig samfunnsak som menneskehandel er, både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Menneskehandel er vår tids slaveri, og det er avhengig av et «marked» – av tilbud og etterspørsel.

Forestillingen ble vist for 63 skoleelever fra to 3.vg. klasser sammen med sine samfunnsfaglærere ved Wang Toppidrett Hamar, etterfulgt av en samtale mellom elevene, skuespillerne og en representant fra politiet i Hamar. Elevene var lydhøre, noen stilte gode spørsmål og ga også svar på hva frihet kunne være. Et pedagogisk opplegg med diskusjon og etterarbeid i klassene, følges opp av lærerne.

Det ble også lagt til rette for samtale under den åpne forestillingen på kveldstid, blant annet ble dette spørsmål stilt: Hva kan hver og en av oss gjøre? Det er en kjent sak at trafficking foregår overalt, også her på Hedmarken. Oppfordringen fra politiet var å melde fra dersom en har mistanke eller kjennskap til slike forhold. Det ble opplyst at den mest virkningsfulle måten å forebygge menneskehandel på, er å bidra til opplysning om menneskehandel, men også legge til rette skolegang for jenter verden over.

Hamar kommune og Sparebankstiftelsen Hedmark støttet økonomisk i tillegg til lokallagene, som bidro med egne midler.

Aksjon mot baseavtale med USA

IKFF er med i aksjonen som arbeider for at Stortinget skal seie nei til den utvida militæravtalen mellom USA og Noreg. 16. april 2021 presenterte Solberg-regjeringa ein tilleggsavtale om forsvarssamarbeid mellom USA og Noreg. Basane, som Solberg-regjeringa omtalar som 'omforente områder', gjeld Rygge, Sola, Evenes og Ramsund.

Dette er ein avtale mellom USA og Noreg. Avtalen hevdar at den norske atomvåpenpolitikken ligg fast og at alt skal skje med full respekt for norsk suverenitet, norske lover og folkerettslege prinsipp. Men det står og at norske hensyn vil bli sett tilside dersom amerikanske operative behov blir vurdert som viktigare.

Avtalen reiser viktige prinsipielle spørsmål om kven som bestemmer over desse områda, Noreg eller USA. Kva

betyr basane for norsk forsvarspolitik? Er dei med og aukar spenninga i nordområda og ein fare for at Noreg og norsk territorium blir dratt inn i militære konflikter?

Etter nyttår skal Stortinget behandle avtalen. 'Aksjonen mot baseavtale med USA' arbeider for at Stortinget skal seie nei til tilleggsavtalen med USA. Aksjonen er eit samarbeidsutvalg og nettverk for å informere om aktivitetar og markeringar mot baseavtalen mellom USA og Noreg. Med i aksjonen frå IKFF er Liss Schanke og Åse Møller-Hansen.

https://m.facebook.com/pg/IKFFNorge/posts/?ref=page_internal&mt_nav=0

Audgunn Oltedal

Sveriges regjering:

NEI til NATO, JA til bilateralt militært samarbeid med USA

Av Gro Standnes

Den svenske forsvarsministeren, sosialdemokraten Peter Hultquist, har gjentatte ganger uttalt at den svenske nøytralitetspolitikken ligger fast, til tross for at riksdagsflertallet - de fem borgerlige partiene – i 2020 stilte seg samlet bak et vedtak om å gå inn for svensk NATO-medlemskap. Sosialdemokratene stemte imot, og den sosialdemokratiske utenriksministeren Ann Linde uttalte at dette vedtaket var «negativt for Sveriges sikkerhet»

De svenske sosialdemokratene ønsker ikke et NATO-medlemskap, men de satser likevel på et tett bilateralt militært samarbeid med USA. Vinteren 2021 gjennomførte svenske soldater og spesialstyrker fra USA fellesøvelsen «Vintersol 2021», og noen måneder før var heimevernet på Gotland i øvelsesfelleskap med nordamerikanerne.

25.oktober i år brakte nettstedet forsvarsforum.no

nyheten om at «et svensk og et amerikansk Hercules-fly landet på en motorvei på Gotland» Artikkelforfatteren, Stian Eisenträger, skriver henrykt at «Minutter seinere var amerikansk raketartilleri-system operativt i området, før det ble omlastet og sendt nordover - hvor det deltok i skarpskyting for første gang.»

I nyhetsbrevet siteres sjefen for det svenske forsvars spesialkommando, brigader Anders Løfberg, som uttaler at samhandlingen mellom det amerikanske militære transportflyet, som frakter et langtrekkende artillerisystem til Gotland og der omlastes til et svensk militærfly for videre transport innad i Sverige, er en garantist for sikkerheten i Østersjøregionen»

I Sverige som i Norge utviser ledende sosialdemokrater en utrolig naiv forestilling om våpnenes velsignelser! Jeg savner den tida nordiske sosialdemokrater krevde nedrustning og Ned med våpnene! Nå er denne drømmen kun nedfelt i partienes sangbøker.

Nordisk IKFF-møte i Sverige

IKFF har avdelingar i Finland, Danmark, Sverige og Noreg, og anna kvart år er det nordisk IKFF-møte. Det nordiske møtet i Gøteborg 23-24 oktober vedtok to fråsegner. I fråsegna om atomvåpen vart dei nordiske landa bedt om å skrive under på FNs atomvåpentraktat

og å ta militære utslepp med i klimaforhandlingane.

Den andre fråsegna, om human flyktningpolitikk og trygg migrasjon, ber m.a. regjeringane i Norden ta imot fleire flyktningar frå Afghanistan.

I alt 40 IKFF-medlemmer frå Norden var med på møtet i Gøteborg. Frå Noreg kom 12 og frå Danmark 4. Ingen kom frå Finland. Marianne Laxén fra Finland deltok på Zoom på eitt av møta. Fanny Welléner, nyvalt leiar av IKFF Sverige, leia møtet saman med Desiree Sterner.

I møtet fekk vi videohelsing frå Jamila Afghan i Alta. Jamila er internasjonalt styremedlem i WILPF, og leiar i afghansk WILPF. Jamila er nå busett som flyktning i Alta.

Kampen mot atomvåpen, flyktningpolitikk og forholdet til Russland var sentrale tema på det nordiske møtet. Karin Utas Carlsson fra IKFF og Jesper Eneroth frå Palmecentret hadde innlegg om kampen mot atomvåpen. Liss Schanke hadde foredrag om forholdet mellom Norden og Russland. Kari Nes og Audgunn Oltedal hadde ansvaret for temaet Human flyktningpolitikk og

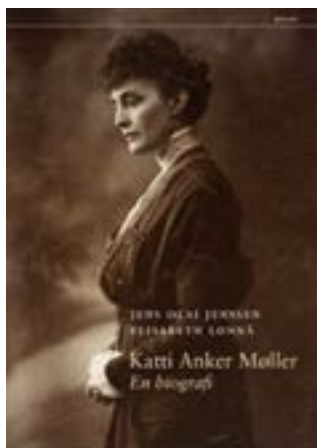
trygg migrasjon. På det nordiske møtet hadde Margrethe Kvam, nestleiar i WILPF innleiing om arbeidet i WILPF, og om førebuinga til verdskongressen i Australia i 2022.

<https://www.ikff.no/kort-rapport-fra-nordisk-ikff-mote-i-goteborg/>

Audgunn Oltedal

Katti Anker Møller. En biografi

Av Mari Holmboe Ruge

Jens Olai Jenssen og Elisabeth Lønnå: Katti Anker Møller. En biografi. PAX forlag 2021.

Katti Anker Møller (1868-1945) er et av de store trærne i norsk kvinne- og sosialhistorie. Mange av hennes kampsaker for 100 år siden preger fortsatt offentlig debatt, men historien om hennes liv og utrettelige innsats er lite kjent i dag. Nå har Elisabeth Lønnå, historiker og IKFF-medlem, rettet på dette. Katti Anker Møllers navn er uløselig knyttet til den lange kampen for kvinners rett til å bestemme over egen kropp – selvbestemt abort. Mindre

kjent er hennes innsats for at «uekte» barn (av ugifte foreldre) skulle få rett til å arve sin far og til å bruke hans slektsnavn. Den loven er oppkalt etter hennes svoger, Johan Castberg. Den praktiske sosialpolitikeren som hun også var, sto dessuten bak banebrytende kampanjer for fødende kvinner og mødrehjelm, og - til stor motstand også fra mange progressive kvinner - starten på mødrehygienekontorene, med veiledning i prevensjon til alle kvinner, ugifte som gifte.

Elisabeth Lønnå rammer sin biografi om Katti Anker Møller inn i hennes innsats på alle disse områdene. Fra nygift tjuetårig herregårdsfrue med oppvekst i et intellektuelt høyskolemiljø, til den store hyllingsfesten ved 70-årsdagen, der 14 norske store kvinneorganisasjoner sto sammen.

Katti Anker Møller var i nær familie med pionerer i norsk

fredsbevegelse som Dikka Møller og Marie Lous Mohr, men engasjerte seg ikke selv i fredsarbeid. Hun konsentrerte sitt internasjonale arbeid om mødrehelse og arbeid for prevensjon. Arbeiderpartiets kvinneorganisasjoner ble hennes arena i Norge, trass i overklasseforankringen. Det var lite samarbeid på tvers av klassegrensene mellom de store kvinneorganisasjonene i mellomkrigstiden. Men til 70-årsfesten for henne var både IKFF og Arbeiderpartiets kvinnesekretariat blant innbyderne, og takket Katti Anker Møller for innsatsen.

Elisabeth Lønnå kaller Katti Anker Møller «sin generasjons absolutt viktigste representant når det gjaldt initiativ og lobbyvirksomhet» (for kvinners rettigheter). Hun var medlem av det første styret for Norske Kvinners Nasjonalråd, men var ikke noe organisasjonsmenneske. Hun foretrakk å starte kampanjer, der hennes sosiale posisjon, gode økonomi og store bekjentskapskrets nok var til god hjelp. Hun skrev avisinnlegg og holdt foredrag rundt i hele landet.

Denne biografien er skrevet av to forfattere som har samarbeidet tett. Jens Olai Jenssen har tatt for seg Katti Ankers oppvekst på folkehøyskolen Sagatun på Hamar. Hun ble preget for livet av den åndskampen mellom radikale og konservative krefter som foregikk der. Elisabeth Lønnå skriver om Kattis voksne liv som godseierfrue og politisk pådriver. Begge deler er høyst lesverdige, også fordi debattene om abort, kvinnehelse og åndsfrihet fremdeles går med full kraft.

En god julegave til (minst) to generasjoner av IKFF-medlemmer!

Les lengre utgave av anmeldelsen på nettsidene til IKFF, <https://www.ikff.no/katti-anker-moller-en-biografi-bokanmeldelse/>

MEDLEMSKONTINGENTEN FOR 2021

Vi minner om kontingenten for 2021. Så står vi overfor et nytt år og ny kontingentinnbetaling. Kontingenten per år er på 500 kroner eller 300 kroner.

Vi setter stor pris på pengegaver. Gaver over 500 kroner kan trekkes fra skatten.

Husk å oppgi hvilket år kontingenten gjelder for, og hva innbetalingen gjelder – kontingent eller gave.

Pengene gir mulighet for aktivitet og synliggjøring av IKFF.

Kontonummeret er WILPF Norge 1254 62 53048.

BLI MEDLEM AV IKFF

Ønsker du å bli medlem, send oss ditt navn, postadresse og epostadresse på epost ikff@ikff.no eller per brev til Majorstuveien 39, 0367 Oslo.

Redaksjon for dette nummeret er:

Yennie Bredin, Ellen Elster, Elin Fossen, Audgunn Oltedal, Gro Standnes

IKFF-avdeling Stavanger har bidratt med stoff. Redaksjonskomite fra Stavanger har vært Hilde Solberg.

Lay-out: Stine Marie Vørner

Korrektur: Mari Holmboe Ruge og Elisabeth Lønnå.

Lokalavdelinger og kontakter:

Bergen/Hordaland: Aase Møller-Hansen, epost: aasemh04@yahoo.com

Innlandet: Kari Nes, epost: kar-nes@online.no

Sandnes: Ingegerd Austbø, epost: ingegera@online.no

Stavanger: Hilde Solberg, epost: solberghilde@outlook.com

Oslo/Viken: Elisabeth Koren, epost: e-koren@online.no